

Unul dintre cei mai importanți arhitecți care au contribuit la reconstrucția Ierusalimului după cel de-al doilea război mondial a fost un sighetean: Harmat “Shimshon” Zoltán. Lui i se datorează, printre altele, Biserica “Sf. Andrei”, clădirile Primăriei vechi și ale Asociației Biblice și hotelul “Holy Land”.

Harmat Zoltán s-a născut la Sighet, la 20 august 1900, fiind primul dintre cei șapte copii ai lui Hugo Stern, profesor al unei școli elementare evreiești (heder). Elev al gimnaziului piarist (azi Colegiul Național “Dragoș Vodă”), tânărul Zoli s-a distins prin cunoștințele de matematică, latină și... pian: după bacalaureat a intenționat să studieze muzica, dar, după ce și-a dat seama că nu va ajunge “un al doilea Liszt”, cum declara biografului David Kroyanker, s-a înscris la Facultatea de Arhitectură din Budapesta, pe care a absolvit-o în anul 1924. După un an de practică, a emigrat în Palestina, de unde s-a întors de câteva ori pentru a-și vizita rudele: ultima oară a fost cu câteva zile înaintea izbucnirii războiului mondial, reușind să se întoarcă în Ierusalim cu ultimul vapor “de pace”. După război, nu mai avea la cine să revină în orașul natal: întreaga familie a pierit în lagărul de exterminare de la Auschwitz.

Nu a deținut niciodată o locuință personală

În Palestina aflată sub protectorat britanic este angajat de arhitectul englez Albert Clifford Holliday, consilier în probleme de urbanism pe lângă guvernul palestinian (lui i se datorează restaurarea Zidului Plângerii). Curând, tânărul colaborator sighetean va ajunge la fel de celebru și important ca maestrul său: împreună cu arhitectul englez va proiecta clădirea Asociației Biblice, Biserica “Sf. Andrei”, ambulatoriul Spitalului Oftalmologic “Sf. Ioan” (azi hotelul “Mount Sion”) și Primăria din Ierusalim. După plecarea colegului englez, Harmat Zoltán va rămâne să continue efortul pentru reconstrucția orașului: proiectează și construiește, printre altele, clădirea Poștei Centrale, Banca Națională și clădirea societății de asigurări “Generali”. Pe lângă clădirile unor instituții și hoteluri, Harmat Zoltán a proiectat și construit peste o sută de locuințe și amenajări publice.

În semn de apreciere pentru bogata activitate și contribuția la dezvoltarea arhitecturală a orașului, primăria Ierusalimului i-a decernat distincția “Medalia de Aur a Ierusalimului”, medalie pe care primarul Teddy Kollek i-a dus-o personal la spitalul “Saarei Tzedek”, unde arhitectul era internat. A încetat din viață la 1 iunie 1985, într-un cămin de bătrâni de lângă Ierusalim.

Soarta a făcut ca, în cei 60 de ani de activitate în care a proiectat și construit peste o sută de clădiri publice și particulare, să nu dețină niciodată o locuință personală.

Autor: Ioan J. Popescu

Sursa: [Informatia Zilei](#)